

Vergaderjaar 2012–2013

32 637

Bedrijfslevenbeleid

Nr. 51

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 28 februari 2013

Hierbij rapporteer ik u over de benuttingscijfers van de financieringsinstrumenten van het ministerie van Economische Zaken. Uw Kamer is toegezegd elk half jaar een rapportage te ontvangen over de benutting van het financieringsinstrumentarium. In deze brief presenteer ik u de cijfers over geheel 2012.

In de benuttingsrapportage over de eerste helft van 2012 van 9 oktober 2012 werd geconstateerd dat de economische crisis de kredietverlening en de benutting van het financieringsinstrumentarium onder druk zet. In een laagconjunctuur stellen ondernemers investeringen vaak uit. Uit de recent gepubliceerde financieringsmonitor¹ die uw Kamer 18 december 2012 heeft ontvangen blijkt dat een hoger percentage bedrijven dat wil investeren de financiering niet bleek te kunnen realiseren. Het is derhalve van groot belang dat het MKB kan beschikken over EZ-financieringsinstrumenten zodat de kredietmogelijkheden van het MKB worden vergroot. Indien de economie aantrekt zal het gebruik van deze EZ-financieringsinstrumenten naar verwachting aantrekken omdat bij een aantrekkende economie ondernemers, die in de laagconjunctuur hun financiële reserves hebben moeten aanspreken, investeringsplannen moeilijk kunnen financieren op de markt.

Overzicht benutting financieringsinstrumentarium

De belangrijkste financieringsinstrumenten van het ministerie van Economische Zaken zijn de Borgstelling MKB-kredieten (BMKB) en de Garantie Ondernemingsfinanciering (GO) voor het MKB en grotere bedrijven. De Export Kredietverzekering (EKV) en de Fonds Opkomende Markten (FOM) zijn overgegaan naar het ministerie van Buitenlandse Zaken maar blijven voor de volledigheid in deze benuttingsrapportage opgenomen.

¹ Bijlage bij Kamerstuk 32 637, nr. 46

Borgstelling MKB-kredieten

Na de recordbenutting van € 909 mln. in 2011 is de benutting van de BMKB in 2012 teruggelopen tot € 486 mln. In termen van aantal verstrekte borgstellingskredieten is de daling echter minder groot: er zijn in 2012 2640 nieuwe borgstellingskredieten verstrekt, tegen 4325 vorig jaar.

De lagere benutting van de BMKB hangt samen met een lagere activiteit in de MKB financieringsmarkt, waarbij de effecten voor het kleinbedrijf het grootst zijn, zoals ook blijkt uit de meest recente EIM financieringsmonitor. De BMKB kent juist veel gebruikers uit het kleinbedrijf. Daarnaast zijn per begin 2012 enkele versoeringen doorgevoerd in de regeling, met name door het terugdraaien van verruiming in het kader van de kredietcrisismaatregelen. Dit heeft naar verwachting een dempend effect gehad op het gebruik van de regeling.

De BMKB is 19 oktober 2012 opengesteld voor andere financiers dan banken. Deze maatregel geldt in beginsel tot ultimo 2013. De verwachting is dat in het tweede kwartaal 2013 de eerste niet-bancaire financiers tot de regeling zullen toetreden.

Benutting BMKB

Cumulatieve bedragen per jaar	2009	2010	2011	2012 t/m 30/6	2012 t/m 31/12
Gepubliceerd budget (in mln. euro)	745	805	1.000	705	705
Benutting (in mln. euro)	556	742	909	286	486
Totaal aantal	2.442	3.701	4.325	1.458	2.640

Garantie Ondernemingsfinanciering (GO)

Door de GO kunnen banken een 50% staatsgarantie krijgen op middelgrote- en grote leningen. Door die staatsgarantie wordt het risico voor de bank op te verstrekken bedrijfsfinanciering gereduceerd. Dit vergroot voor banken de mogelijkheden om te voorzien in de financieringsbehoefte bij het Nederlandse bedrijfsleven. Het kabinet is voornemens de GO permanent te maken.

De benutting van de Garantie Ondernemingsfinanciering (GO) is in 2012 gedaald (€ 179 mln. gefiatteerd) ten opzichte van de benutting in 2011 (€ 240 mln. gefiatteerd). Ook de GO heeft in 2012 door de lagere activiteit op de financieringsmarkt te maken met een lagere benutting dan in 2011. Met name factoren als verminderde investerings- en risicobereidheid van bedrijven en banken spelen een rol in de lagere benutting.

Garantie Ondernemingsfinanciering (GO), (bedragen in miljoenen euro)

	2009 t/m 31/12	2010 t/m 31/12	2011 t/m 31/12	2012 t/m 30/6	2012 t/m 31/12
Gepubliceerd budget	1.500			1.259	
Fiattingen*, actueel na annulering/ terugname **	197	528	240,2	119,4	€ 179,3
Verstrekte garanties	58	413,3	261,4	57,8	€ 102,5

*) gecorrigeerd voor annulering/ terugname in latere jaren

**) De overheid staat garant voor 50%, dus de leningsbedragen zijn het dubbele hiervan.

Overige instrumenten

In bijlage 1 zijn de benuttingscijfers opgenomen van de kleinere bedrijfsfinancieringsinstrumenten: de Groeifaciliteit, de SEED-faciliteit, de Faciliteit Opkomende Markten (FOM) en de Microkredieten. Verder zijn opgenomen de instrumenten die aan bedrijfsfinanciering verwant zijn zoals de Exportkredietverzekering (EKV) en de Innovatiekredieten. Bijlage 2 bevat de benutting van de Garantstelling Landbouw Plus en de Garantstelling Landbouw Plus.

Groeifaciliteit

Met de Groeifaciliteit worden bedrijven geholpen bij het aantrekken van risicodragend vermogen door garanties te verstrekken op achtergestelde leningen van banken en op aandelen van participatiemaatschappijen. De Groeifaciliteit kan ondernemingen in een groeifase, bij bedrijfsovernames en bij herstructureringen helpen bij het aantrekken van risicokapitaal.

De benutting van de Groeifaciliteit is over het gehele jaar uitgekomen op € 13,1 mln. tegenover € 11,6 mln. in 2011. Voor de Groeifaciliteit is in het tweede half jaar € 6,1 mln. aan garanties verstrekt. Op dit moment zijn er verschillende aanvragen in behandeling voor een totaal financieringsbedrag van € 24,2 mln. De verwachting is dat in 2013 het gebruik van dit financieringsinstrument verder toeneemt.

Innovatiekrediet

De benutting van het budget komt voor heel 2012 uit op € 52,9 mln. Vergeleken met 2011 is dit een stijging van meer dan 10%. Terwijl in de eerste helft van 2012 door de lage kwaliteit minder aanvragen zijn gehonoreerd vergeleken met de eerste helft van 2011, is in de tweede helft 2012 de benutting t.o.v. de tweede helft van 2011 toegenomen met 34%. Er blijkt onder ondernemers een grote behoefte aan begeleiding in de fase waarin zij een businesscase opstellen. Hier wordt door Agent-schapNL als uitvoerende instantie meer aandacht aan besteed.

Garantstelling Landbouw

De benutting van de Garantstelling Landbouw over 2012 (19,8 mln. euro) blijft achter bij die over 2011 (40,6 mln. euro).² Het gaat om een afname van ongeveer 40%. Oorzaken hiervoor zijn onder andere het economisch klimaat dat onaantrekkelijk blijft voor het doen van investeringen in de landbouw en met name de tuinbouw en het feit dat investeringen als gevolg van wettelijke aanscherpingen van milieu en welzijnseisen (zoals voor de varkenshouderij en de pluimveehouderij), de afgelopen jaren reeds zijn doorgevoerd. In dergelijke investeringen is een daling waar te nemen.

² Hierbij moet de kanttekening worden gemaakt dat de wijze van rapporteren is gewijzigd. In de voorgaande rapportages werd het totaal aan leningen onder garantstelling gemeld. In deze rapportage wordt slechts het kale garantiebedragbedrag gemeld. Dit bedrag is 80% van de lening onder garantstelling.

Garantstelling Landbouw Plus

De benutting van de Garantstelling Landbouw Plus is met ruim 30% afgenomen ten opzichte van 2011. Hier spelen dezelfde oorzaken een rol als bij de Garantstelling Landbouw.

De minister van Economische Zaken,
H.G.J. Kamp

Bijlage 1:**Benutting overige instrumenten, (bedragen in miljoenen euro, cumulatief)**

	Groei-faciliteit, Verstrekte garanties	Microkredieten, Leningen + garanties ¹	EKV, saldo	FOM, saldo	Innovatiekredieten	Seed-faciliteit, Verleende financiering
2010						
t/m 30/6	7,7	6,5	8.300	69	15,5	3,3
t/m 31/12	24,8	11,7	9.050	76	48	16,8
2011						
t/m 30/6	5,9	8,2	9.905	81	14,4	5,1
t/m 31/12	11,6	16	9.953	78	47,5	17,1
2012						
t/m 30/6	7	10,5	7.710	76,8	8,4	10,7
t/m 31/12	13,1	19,6	9.227	75	52,9	18

¹ Vanaf 2011 alleen leningen

Benutting Garantstelling Landbouw en Garantstelling Landbouw Plus, (bedragen in miljoenen euro)

Garantstelling Landbouw				
	2011		2012	
	t/m 30/6	t/m 31/12	t/m 30/6	t/m 31/12
Jaarlijks beschikbaar garantie budget	50		50	
In behandeling	3,2	6,2	3,2	1,7
Toegekend (cumulatief)	21,3	40,6	11,9	19,8
Besteedbaar garantiebudget	25,5	3,2	34,9	28,5
Garantstelling Landbouw Plus				
	2011		2012	
	t/m 30/6	t/m 31/12	t/m 30/6	t/m 31/12
Jaarlijks beschikbaar garantie budget	80		80	
In behandeling	3,5	2,4	1,4	0,5
Toegekend (cumulatief)	13,9	23,48	7,9	13,6
Besteedbaar garantiebudget	62,6	54,1	70,6	66,0